

Баранік А.О.
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Науковий керівник: **Лисенко А.М.**
к.е.н., доцент,
доцент кафедри аудиту, обліку та оподаткування,
Центральноукраїнський національний технічний університет,
м. Кропивницький

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Нормативно-правове регулювання аудиту спрямоване на забезпечення організації та здійснення аудиторської діяльності, дотримання етичних правил, норм моралі, а також принципів професійної компетентності, незалежності, об'єктивності, конфіденційності, пріоритету суспільних інтересів.

У Законі «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» зазначено, що аудиторська діяльність в Україні регулюється даним законом, іншими нормативно-правовими актами щодо питань аудиторської діяльності та міжнародними стандартами аудиту (МСА). Особливості провадження аудиторської діяльності стосовно виконання певних завдань за міждержавними угодами встановлює Кабінет Міністрів України [1].

Ключовими нормативними актами у сфері правового регулювання аудиту в Україні є:

- Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», який визначає правові аспекти аудиту фінансової звітності та провадження в Україні аудиторської діяльності, а також регулює відносини, які виникають у процесі провадження такої діяльності [1];

- Цивільний кодекс України, у якому регламентовано, зокрема, загальні положення про договірні відносини (у т.ч. й щодо договорів на проведення аудиту), визначено порядок укладання договорів, права та обов'язки сторін [2];

- Закон України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб», який визначає правові та організаційні основи ведення господарської діяльності юридичними особами окремих організаційно-правових форм [3];

- Міжнародні стандарти аудиту (МСА) («Міжнародні стандарти контролю якості (управління якістю), аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг»), опубліковані Міжнародною федерацією бухгалтерів (ІФАС) та оприлюднені українською мовою на офіційному сайті Міністерства фінансів України [4];

- Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який регулює питання щодо ведення обліку, складання фінансової звітності, встановлює вимоги щодо фінансової звітності, яка підлягає обов'язковому аудиту [5].

В Законі України № 2258-VIII зазначено, що «міжнародні стандарти аудиту - сукупність професійних стандартів, що встановлюють правила надання аудиторських послуг і розкривають питання етики та контролю якості (управління якістю), які визначені міжнародними стандартами контролю якості (управління якістю), аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, прийнятими Радою з міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості, а також Міжнародним кодексом етики, вийнятим Радою з міжнародних стандартів етики для бухгалтерів, які оприлюднені Міжнародною федерацією бухгалтерів» [1].

МСА вимагають, щоб аудитор: ідентифікував та оцінював ризики суттєвого викривлення, зумовлені шахрайством чи помилками, враховуючи особливості діяльності суб'єкта господарювання, його середовища, системи внутрішнього контролю; отримував прийнятні та достатні аудиторські докази для розробки адекватних дій у відповідь на ризики; формував власну думку про фінансову звітність на основі висновків, отриманих з аудиторських доказів [4].

Регулювання і нагляд за аудиторською діяльністю в Україні здійснюють Аудиторська палата України (АПУ), Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР), Міністерство фінансів України. Проведення аудиту передбачає складання договору, в якому визначаються права і обов'язки аудиторів й суб'єктів аудиту. Так, аудитори мають право на доступ до інформації, на незалежність, винагороду за надані послуги. Аудитори зобов'язані дотримуватися МСА та норм чинного законодавства України, забезпечувати високу якість аудиторських послуг, зберігати конфіденційність отриманої під час аудиту інформації.

Отже, нормативно-правове регулювання аудиту - невід'ємний інструмент для забезпечення захисту інтересів і прав учасників аудиторських відносин, спрямований на підвищення якості та об'єктивності висновків за результатами аудиту, а також інформації, відображеної в обліку та звітності суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII (редакція від 20.06.2024 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#n38>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV (редакція від 04.09.2025 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб : Закон України від 09.01.2025 р. № 4196-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#n5>
4. Міжнародні стандарти контролю якості (управління якістю), аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhнародni-standarti-auditu>
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р. (редакція від 03.09.2024 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>